

BEHÇET HASTALIĞININ PATOLOJİSİ

Doç.Dr.M. Şerefettin CANDA^x

Behçet hastalığı, ilk olarak 1936'da İstanbul Üniversitesi'nden Prof. Dr. Hulusi Behçet tarafından tanımlanmış ve tıp dünyasına sunulmuştur (1). Buna göre, aftöz ülserasyon, genital ülserasyon ve iritis olmak üzere üç ana bulgu belirlenmiştir. Bu bulgular "Mukoza-deri-göz semptomları" diye bilinmektedir. Ancak, günümüzde, Behçet hastalığı mukozal, deri, göz, uvea, damar, bağırsak, eklem, sinir dizgelerini de tutan, kronik yengisal özellikte, remisyon ve eksaserbasyonlarla giden bir olgu olarak belirlenmiştir. Bu nedenle, nöro-Behçet, gastro-intestinal-Behçet, vaskülo-Behçet v.b. türlerin tanımlandığı da görülmektedir. Kaynakların ışığında, Behçet hastalığının temel tanı ilkeleri, başlıca şöyledir (Tablo:1) (4,9):

Major Bulgular	Minor Bulgular
Ağızda ülserasyon	Gastro-intestinal lezyonlar
Genital ülserasyon	Tromboflebit
Göz lezyonu	Damar lezyonu
Deri lezyonu	Aritirit
	MSS lezyonu
	Ailesel öykü

Tablo: 1 Behçet Hastalığının Tanı İlkeleri (4,9).

Kesin tanı için, en az üç major ya da iki major ve iki minor bulgunun bir arada bulunması gerekmektedir (4).

Behçet hastalığı erkeklerde daha siktir. En çok 20-30 yaşları arasında görülmektedir (7).

Etyolojisinde, henüz görüş birliği olmamakla birlikte, bağışıklık, virüs ve çevresel etkenler üzerinde durulmaktadır. Etyolojik etken olarak bir virüsün bulunduğu yolundaki gerek Hulusi Behçet'in öngörü-

(x) D.Ş.Ü. Tıp Fakültesi Patoloji Anabilim Dalı

leri (2,3) gerekse Sezer (11) ve diğer araştırıcıların elde ettikleri bulgular (6) geçerlilik kazanmamıştır. Ürneğın Japon araştırıcılar bu konudaki çalışmalarında, olumlu bir sonuca ulaşamadıklarını belirtmektedirler (12).

Ancak herpes simplex virüsü (HSV) ile iliřkili olduđu yolundaki yayınlar da sürmektedir (5).

Çevresel etkenlerden organik klor, organik fosfor, inorganik bakır ve çınko gibi iz elementler konusunda özellikle Japon araştırıcılarının yoğun çalışmaları dikkati çekmektedir. Japonya, Behçet hastalığının çeşitli türlerinin, yüksek oranda görüldüğu ülkelerin başında gelmektedir.

Patolojik açıdan, Behçet hastalığında izlenen morfolojik ve klinik bulgulara yol açan ana neden damar lezyonlarıdır. Bu lezyonlar, temel olarak, değişik dönemlerdeki vaskülit bulgusudur. Çoğunlukla, kapiller damarlar ile venüller tutulur. Bunun sonucu, ilgili organ ve dokularda histopatolojik özellikleri tanımlanacak olan değişiklikler gelişir:

- 1- Ağız bulguları: Aftöz ülserler. Bu lezyonlar kronik ülseröz yangı niteliğindedir.
- 2- Genital bölge bulguları: Ülseröz kronik yangı özelliğindedir.
- 3- Göz bulguları: N. opticusun V. centralisinin tutulmasına bağlı olarak nervus opticus ve retinada dejeneratif değişiklikler izlenir. Retinit ve üveit bulguları gelişir. Asıl olay retinadaki vaskülitir (?). Kapiller ve venül çevresinde lenfositler yoğun mononükleer yangısal bir infiltrasyon bulunur. Obliteratif vaskülit ve perivaskülit diye tanımlanan histopatolojik bulgular izlenir (10).
- 4- Gastro-intestinal bulgular: Çoğunlukla ülserler ileo-çekal bölgede yerleşim gösterir. Mezenterin karşısındaki alanda yer alırlar. Bu ülserler multipledir. Makroskopik incelemede derin olup kimi zaman serozaya dek ulaşır. Mikroskopik incelemede; Nekrotik tür, Granülasyon gösteren tür ve karışık tür olmak üzere başlıca üçe ayrılır.

Kolonda yerleştiğinden, granülatöz kolit görünümündedir. Bu olgularda, kolektomi uygulamasını gerektirecek düzeyde değişiklikler gelişir.

- 5- EGLIN, R.P., LEHNER, T., BUBAK-SHARPE, J.H.: Detection of RNE Complementary to Herpes simplex virus in mononuclear cells from patients with Behçet's Syndrome and recurrent Oral ulcers. The Lancet, 2 (B312):1356-1361, 1982.
- 6- EVANS, A.D.PALLIS, CA., SPILLANE, J.D.: Involment of the nervous system in Behçet's syndrome, Lancet, 1957, 349-53.
- 7- HOGAN- M.J., ZIMMERMAN- L.E. Ophthalmic Pathology, Second Edition, W.B. Saunders Co., Philad. 1962, pp. 386-387.
- 8- LEVER, W.F., LEVER- S-G.: Histopathology of the Skin, Fifth Ed., J. B. Lippincott Co., Philad., 1975, pp: 273-74.
- 9- MASON, RbM., BARNES, G.B.: Behçet's syndrome with arthritis, Annals of Rheumatic Diseases, 1969, 28: 95-103.
- 10- MINCKLER, J.: Pathology of the Nervous System. Vol ther, Mc Graw Hill Book Co., New York, 1972, pp. 2313-14.
- 11- SEZER, F.M. : The isolation of a virus as the cause of Behçet's disease, Am.J Ophthalmol 1953, 36: 301-15.
- 12- SHISHIDO, A., YAMAMUCHI, K. : Viriological studies on etiology of Behçet's disease in Japan. In: Dilgen N, Konice M, Dvul C, eds. Behçet's disease. Amsterdam: Excerpta Medica, 1979:73
- 13- SILBERBERG, R.: Behçet's syndrome. In Anderson, W.A.D, Kissane, J. M., editors: Pathology, Vol two, St. Louis, 1977. The C.V. Mosby Co., pp: 2036.